

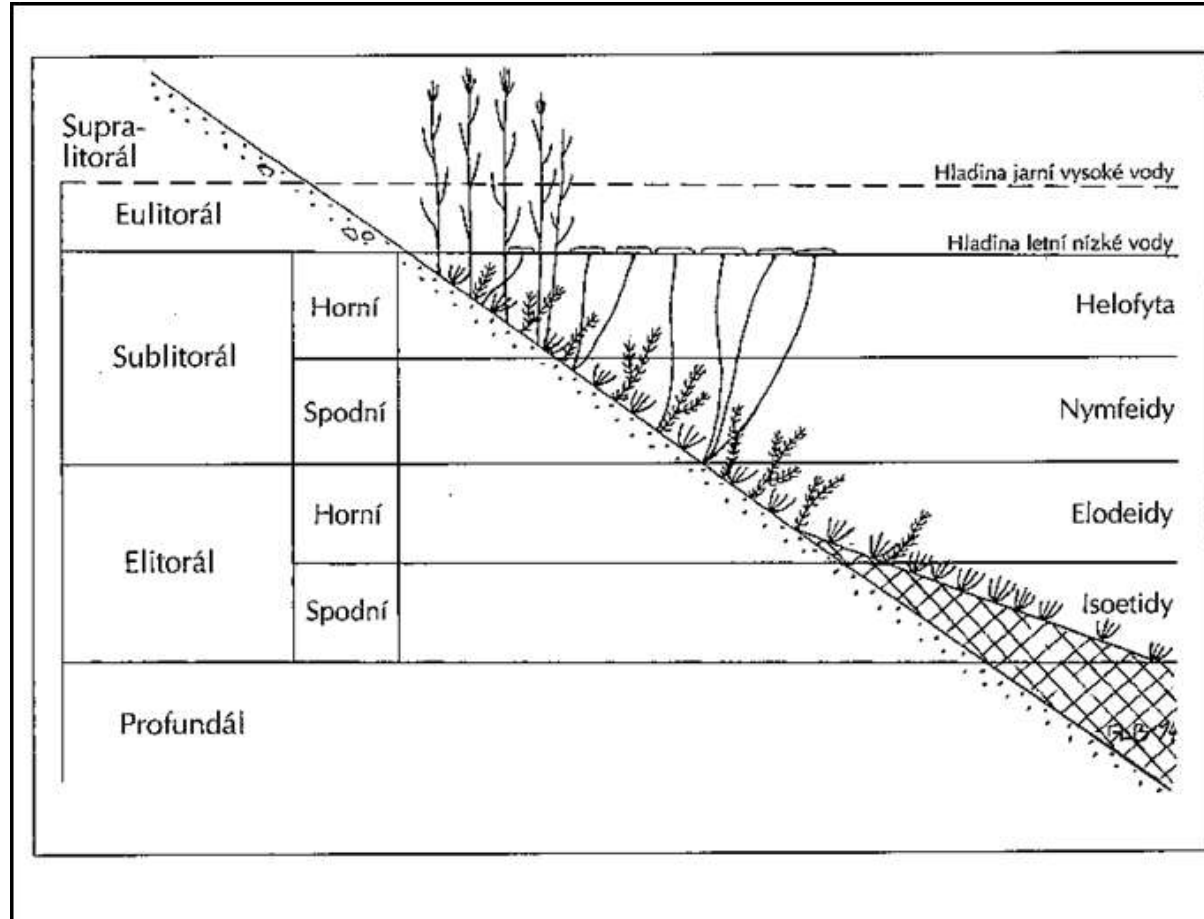
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ LITORÁLNÍ MAKROFYTA V NÁDRŽI S KOLÍSAJÍCÍ VODNÍ HLADINOU

Monika Krolová
Josef Hejzlar
Hana Čížková

Zonace litorálního porostu u přirozených ekosystémů

Supralitorál ←
Eulitorál ←
Infralitorál ←
Profundál ←

Obrázek 1.
Schematické znázornění
litorální zonace
makrofytické vegetace
v oligotrofním jezeře.

Litorální porosty v umělých ekosystémech

Litorální porosty nebývají v údolních nádržích dobře rozvinuty:

- ✓ Morfologie nádrže
- ✓ Stáří nádrže
- ✓ Management nádrže

Proč se zabývat litorálními porosty v nádrži?

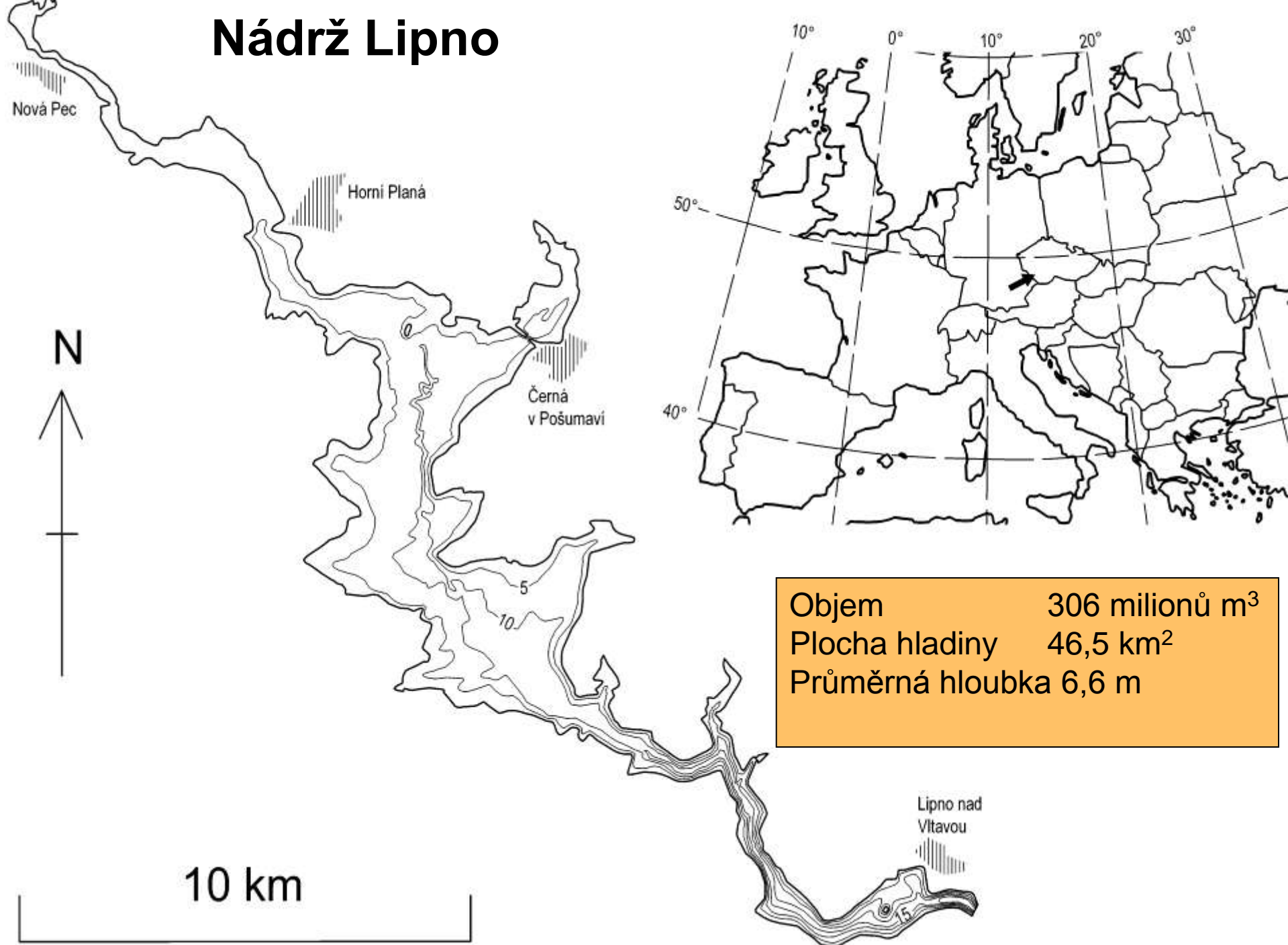
Rámcová směrnice Evropské unie o vodách (Směrnice 2000/60/ES)

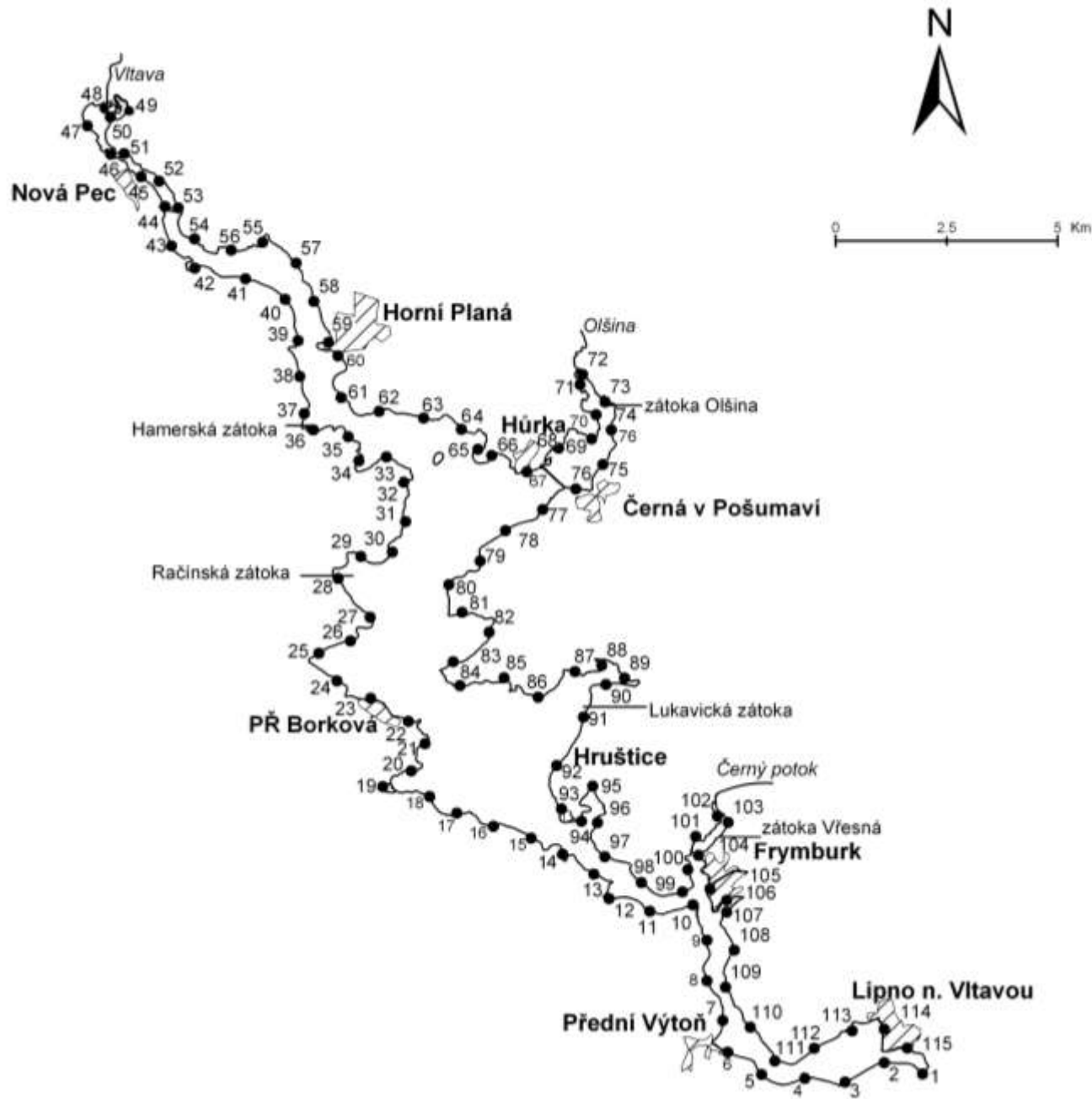

Průzkum litorálního porostu v nádrži Lipno

Nádrž Lipno

Metodika:

Popis litorálního porostu

- pokryvnost
- soupis druhů
- druhová bohatost

Morfologie

- sklon břehu
- výška abrazního srubu
- rozběhová dráha vln

Zrnitostní složení substrátu

Průhlednost vody

Kolísání vod. hladiny

Antropogenní faktor

Erozně exponované biotopy

- ✓ Velká rozběhová dráha vln
- ✓ Vysoký abrazní srub
- ✓ Velký sklon břehu
- ✓ Nízká průhlednost vody (1 m)
- ✓ Velký podíl štěrkové a pískové složky v substrátu
- ✓ Nízký podíl prachové a jílové složky v substrátu

Chráněné biotopy před mechanickou činností vln

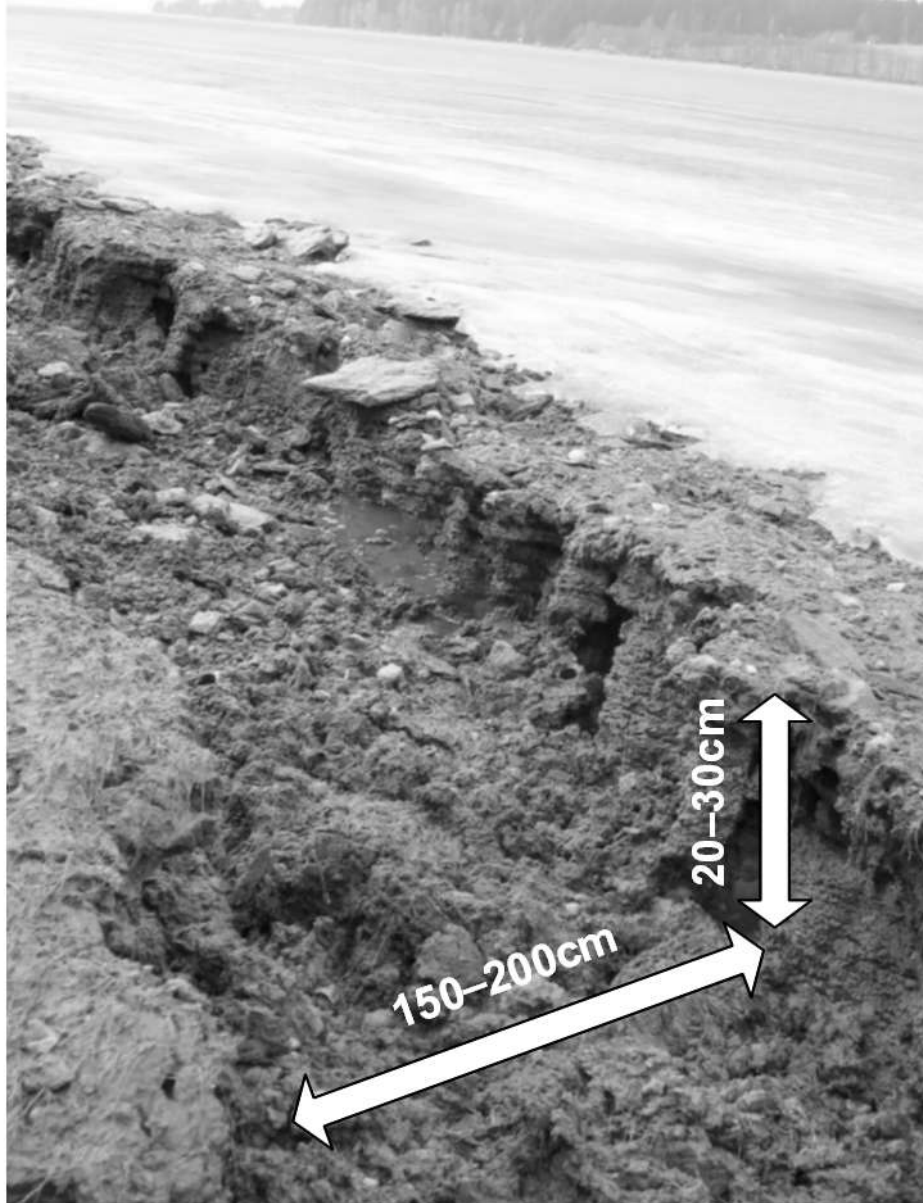
- ✓ Malá rozběhová dráha vln
- ✓ Malý abrazní srub
- ✓ Nízký sklon břehu
- ✓ Nízká průhlednost vody v zátokách / Vysoká průhlednost vody v oblastech s přítoky
- ✓ Nízký podíl štěrkové a pískové složky v substrátu
- ✓ Vyšší podíl prachové a jílové složky v substrátu

Biotoxy ovlivněné lidskou činností

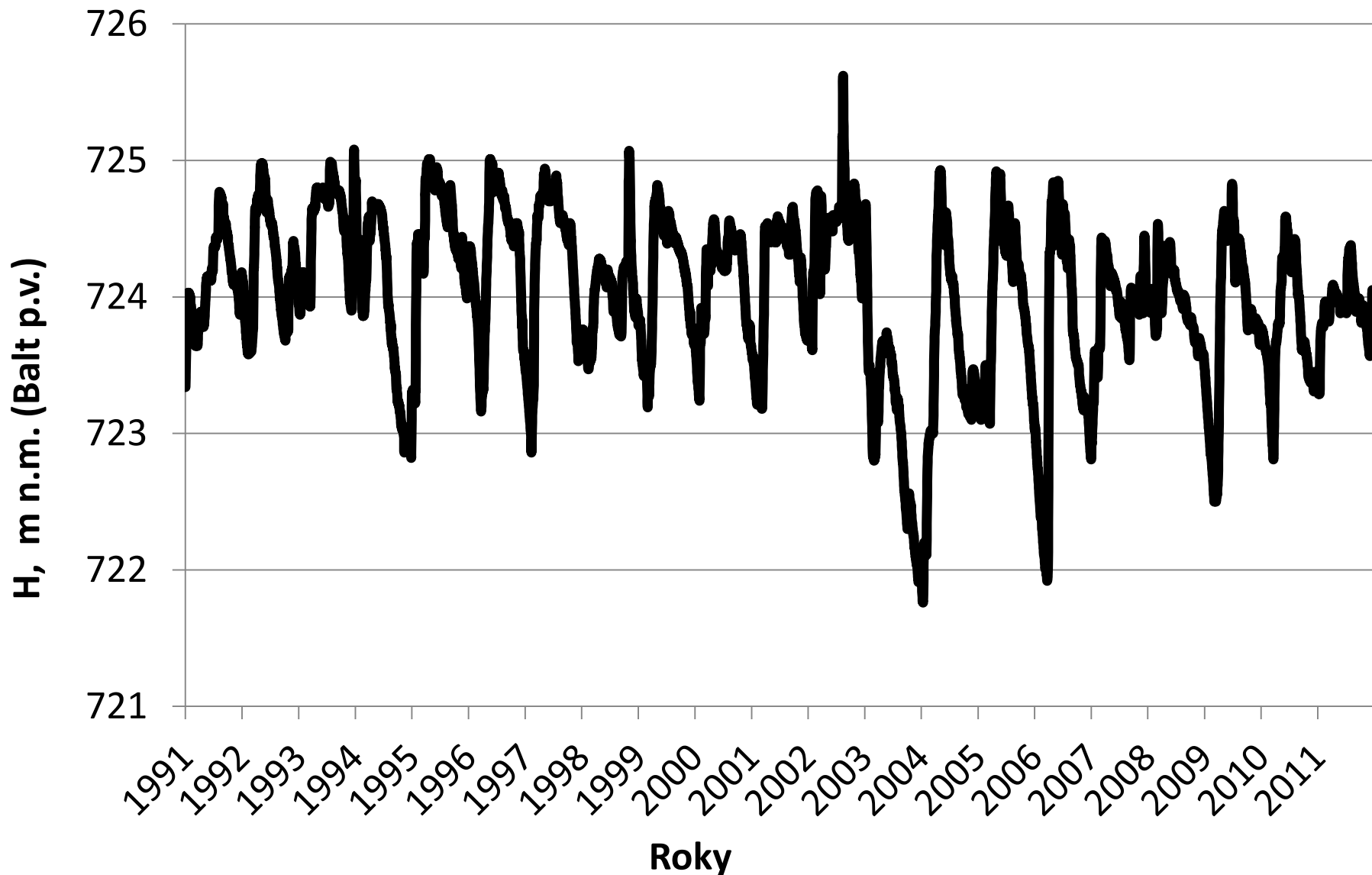
Ledové a mrazové jevy v litorální zóně

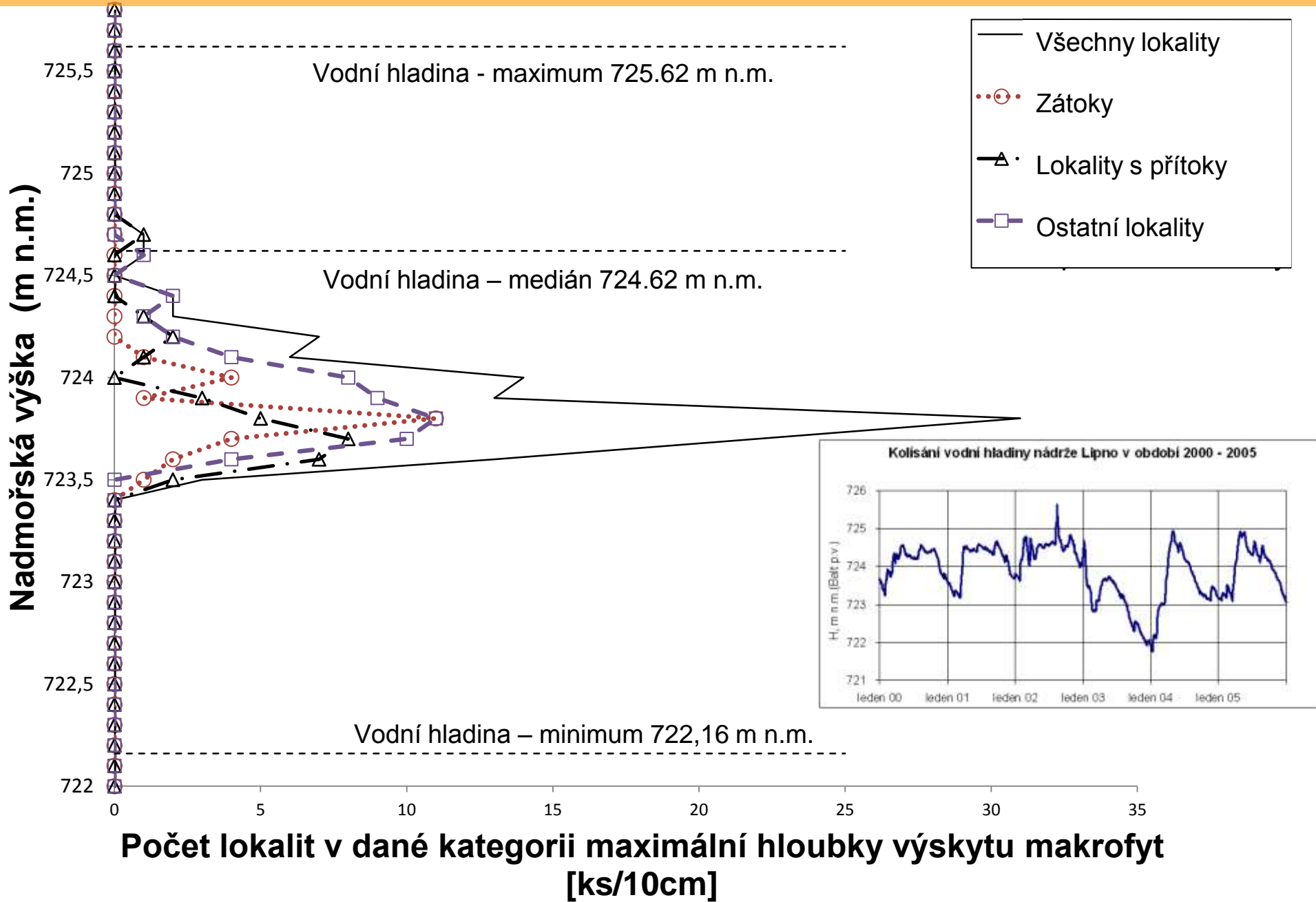
Kolísání vodní hladiny v nádrži Lipno

Min = 721,8 m n.m.

Max = 725,6 m n.m.

Maximální hloubka kořenících makrofyt v litorálu nádrže

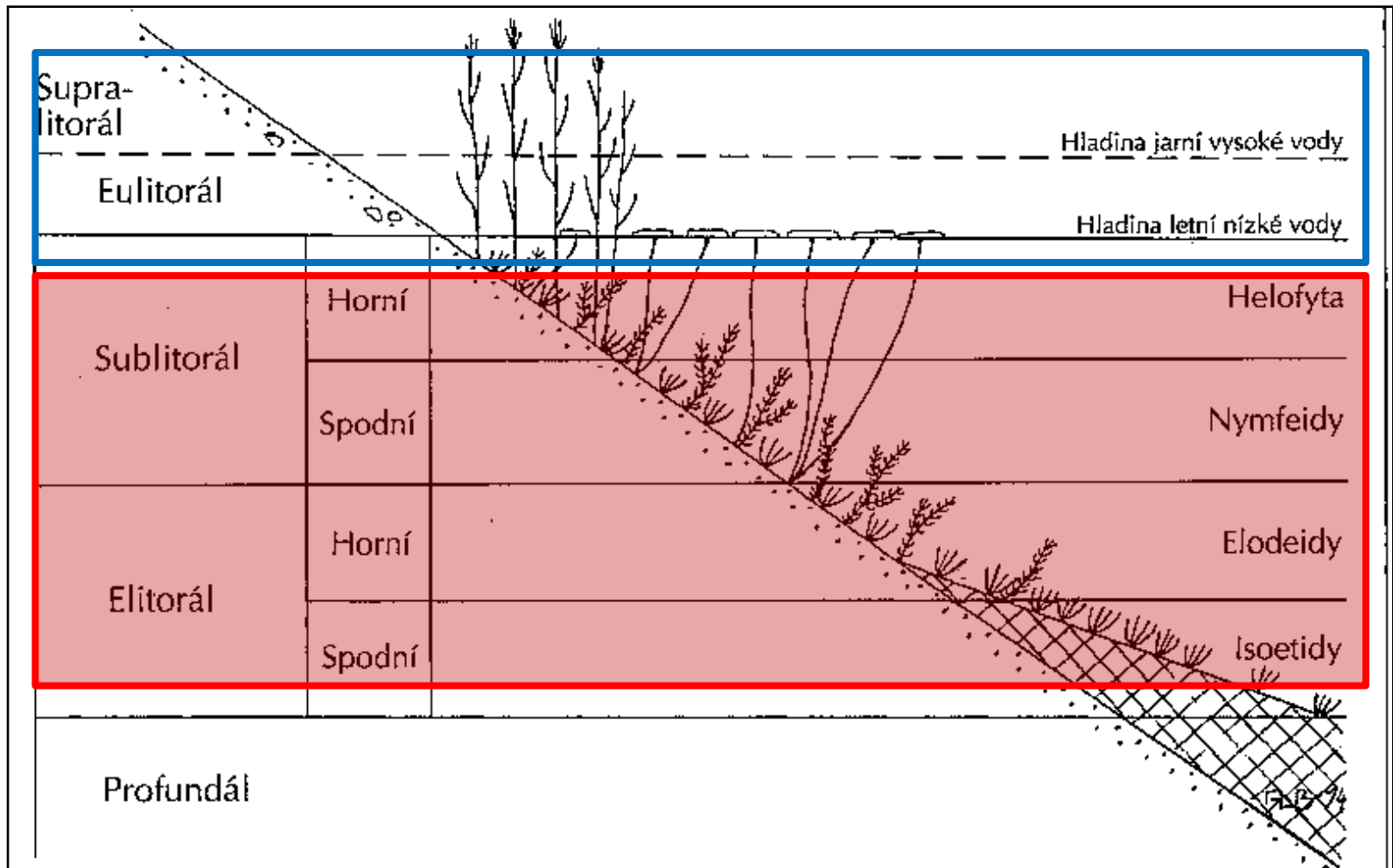

Pokryvnost skupin makrofyt na různých lokalitách v litorálu nádrže

	Lokality silně ovlivněné lidskou činností	Lokality ostatní	Lokality v zátokách	Lokality s přítoky
Počet lokalit	9	51	24	30
Zastoupení lokalit v litorálu nádrže %	8%	45%	21%	26%
Pokryvnost:				
celková	< 5%	15-25%	50-75%	50-75%
dřevin	0.01%	< 5%	0.1%	0.01%
emerzních druhů	< 5%	15-25%	25-50%	25-50%
obojživelných druhů	< 5%	< 5%	5-15%	15-25%
submerzních druhy a druhy s plovoucími listy	-	0.01%	< 5%	5-15%
Index diverzity	0.31	0.55	0.87	1.32

Litorální porost je ovlivněn:

- Kolísáním vodní hladiny
- Morfologie nádrže
- Průhledností vody

Sledování změn litorálního porostu v zátoce během tří vegetačních sezón

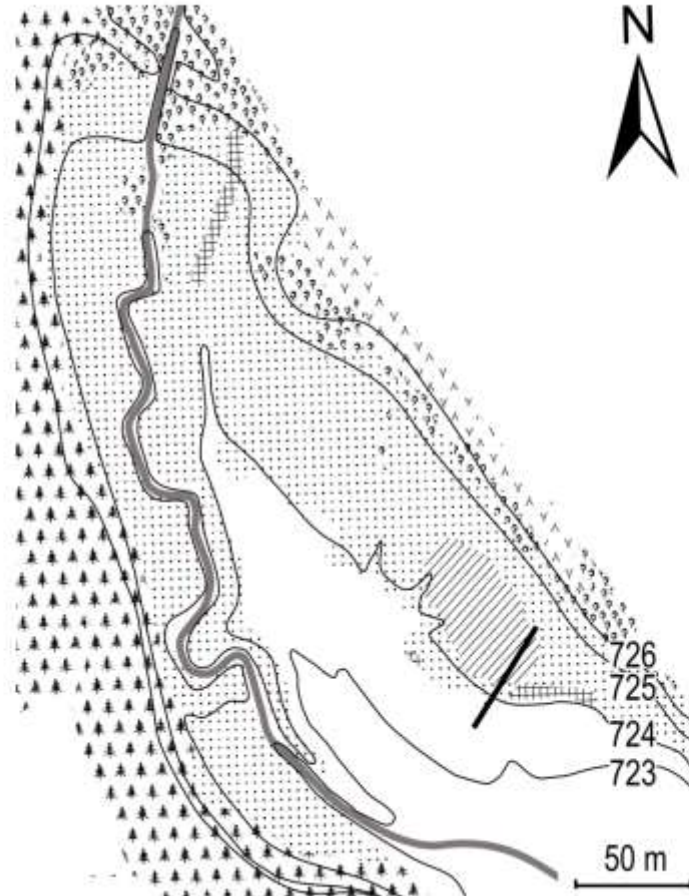

Zátoka Vřesná

Lipno Reservoir

10 km

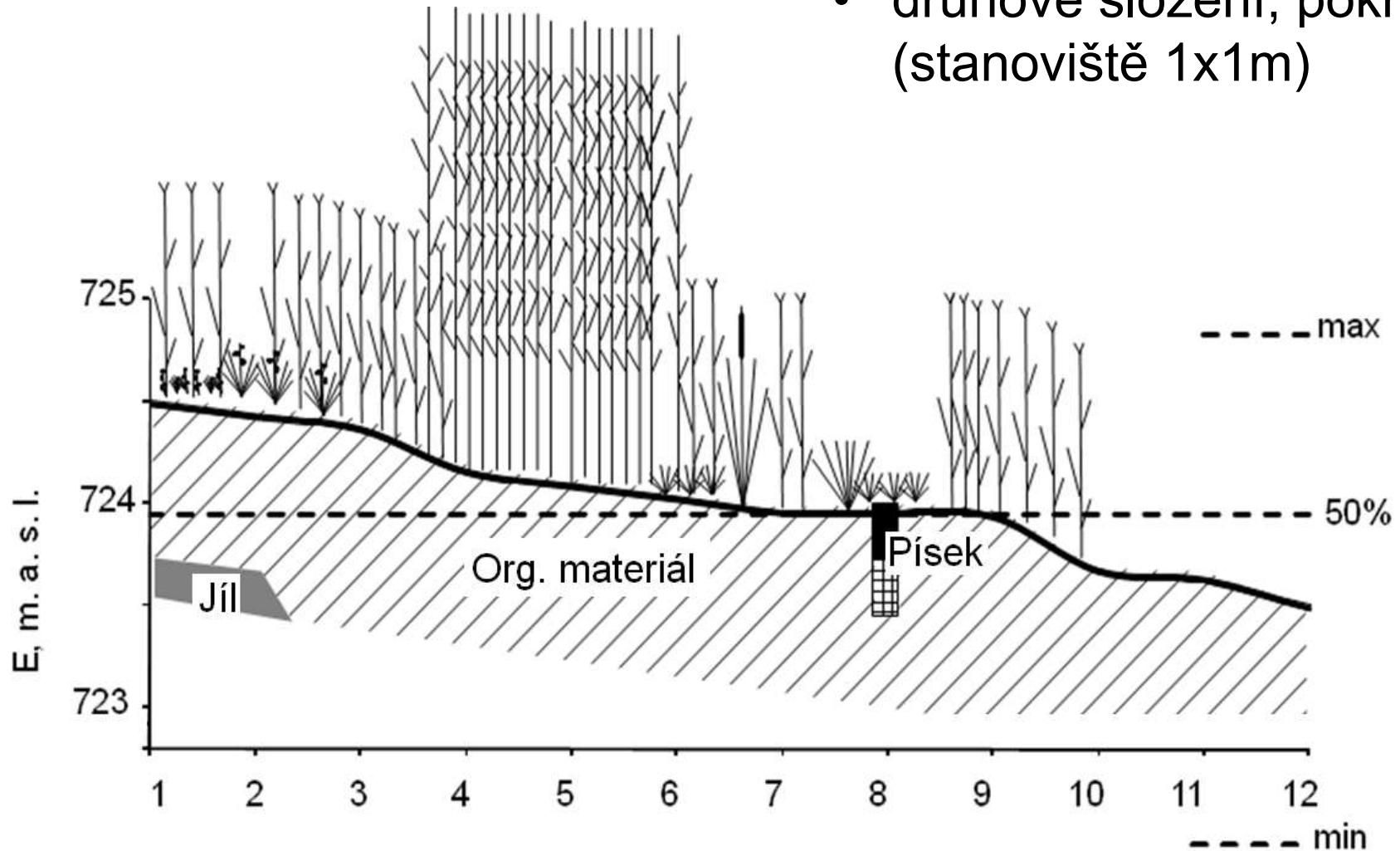
- Community with dominating *Phalaris arundinacea*
- Coniferous forest
- Phragmites australis*
- Salix* sp.
- Deciduous forest
- Typha latifolia*
- Bare bottom
- Stream
- Transect
- Bottom contour [m asl]

50 m

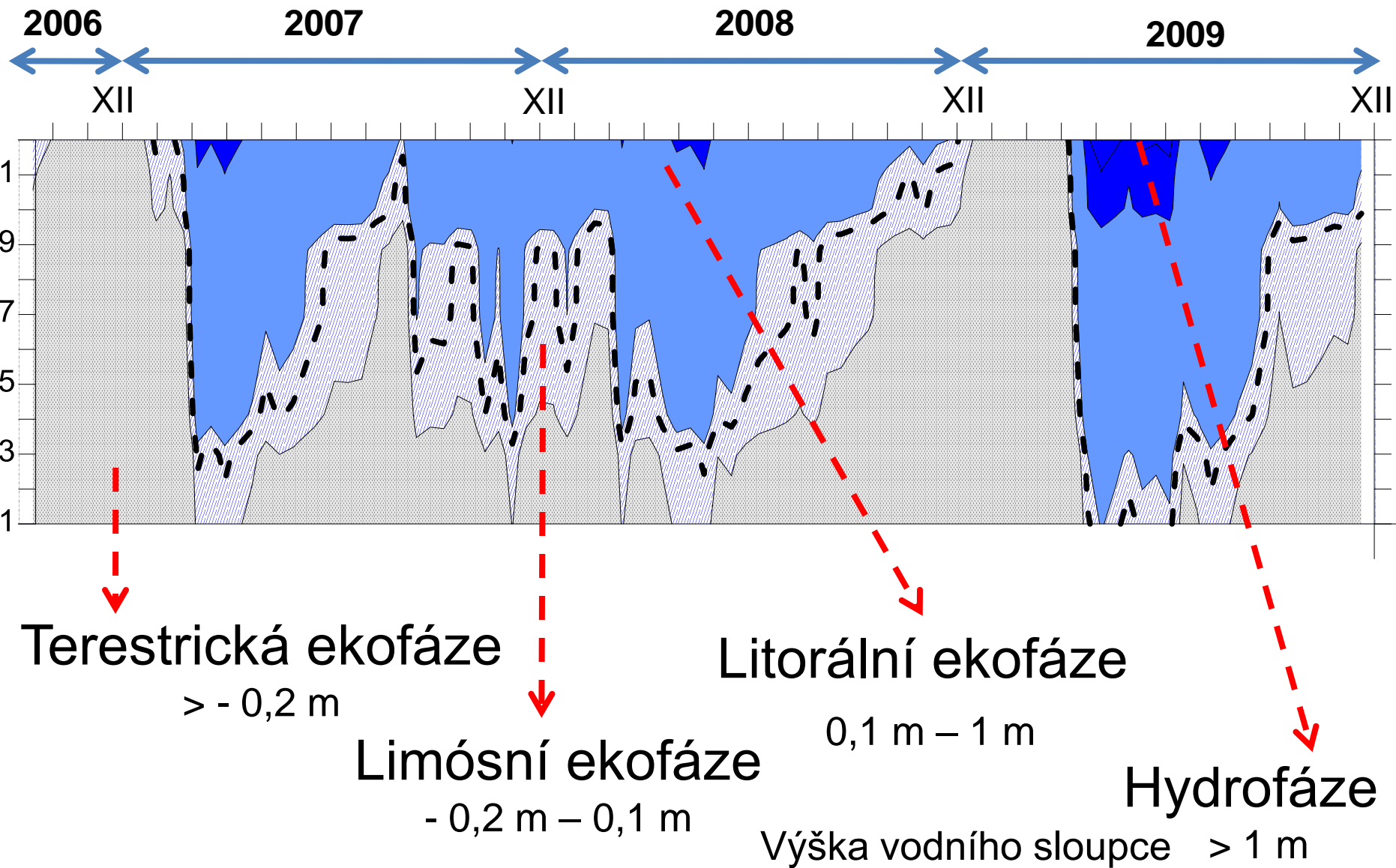
Popis transektu

Metodika:

- výška vodního sloupce
- světelné podmínky ve vodě
- druhové složení, pokryvnost (stanoviště 1x1m)

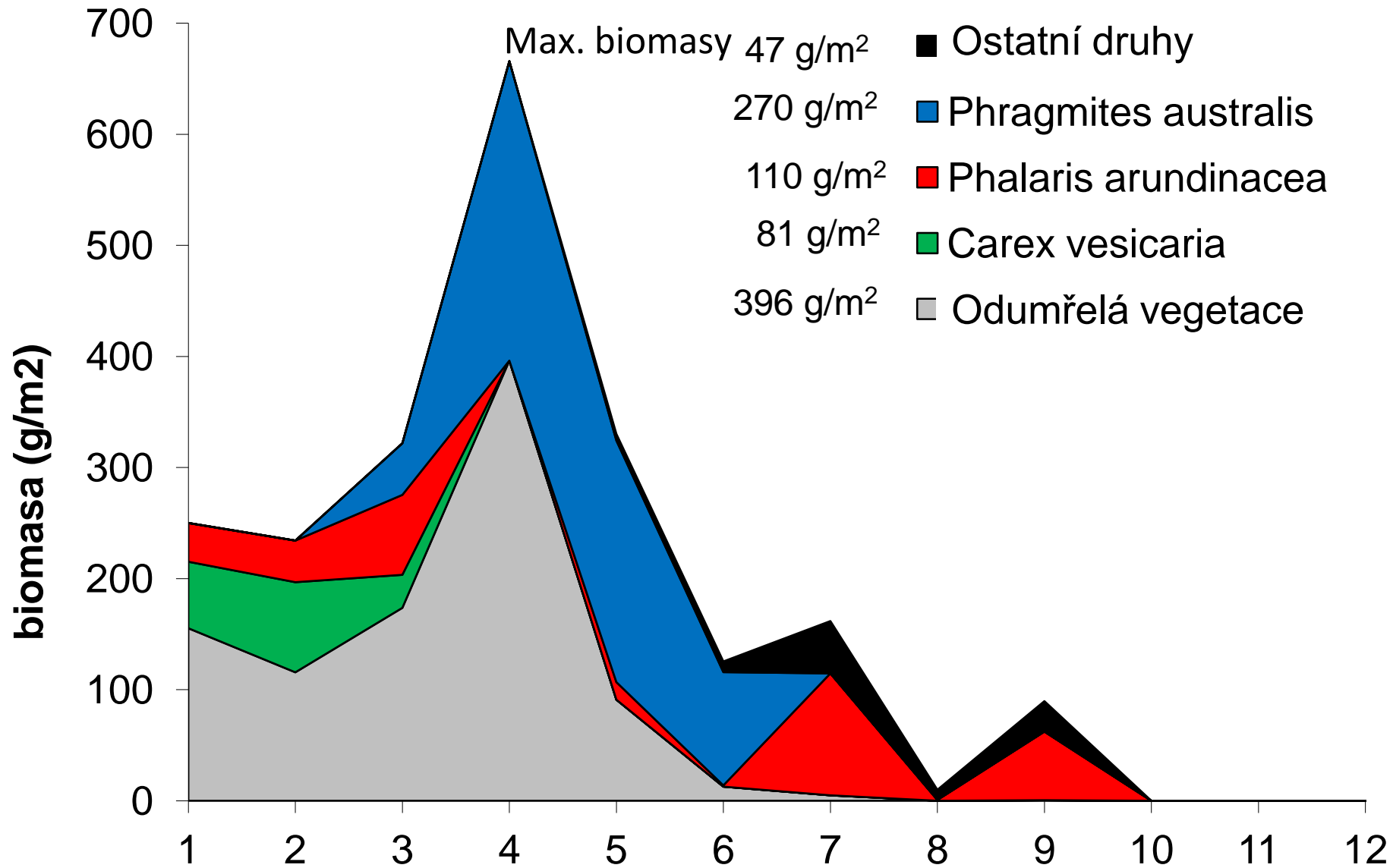
Střídání ekofází v eulitorálu zátoky

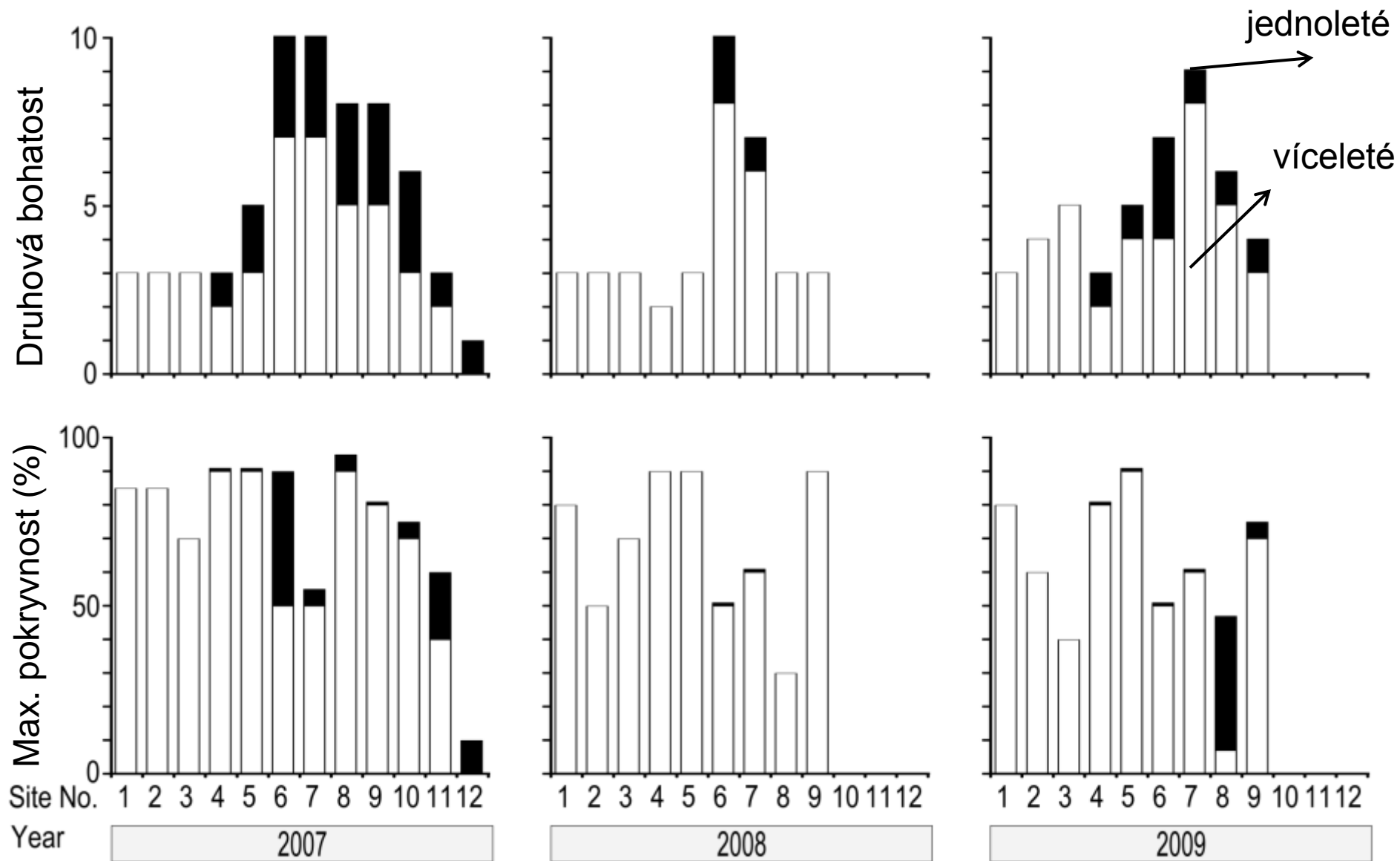
Střídání ekofází v eulitorálu zátoky

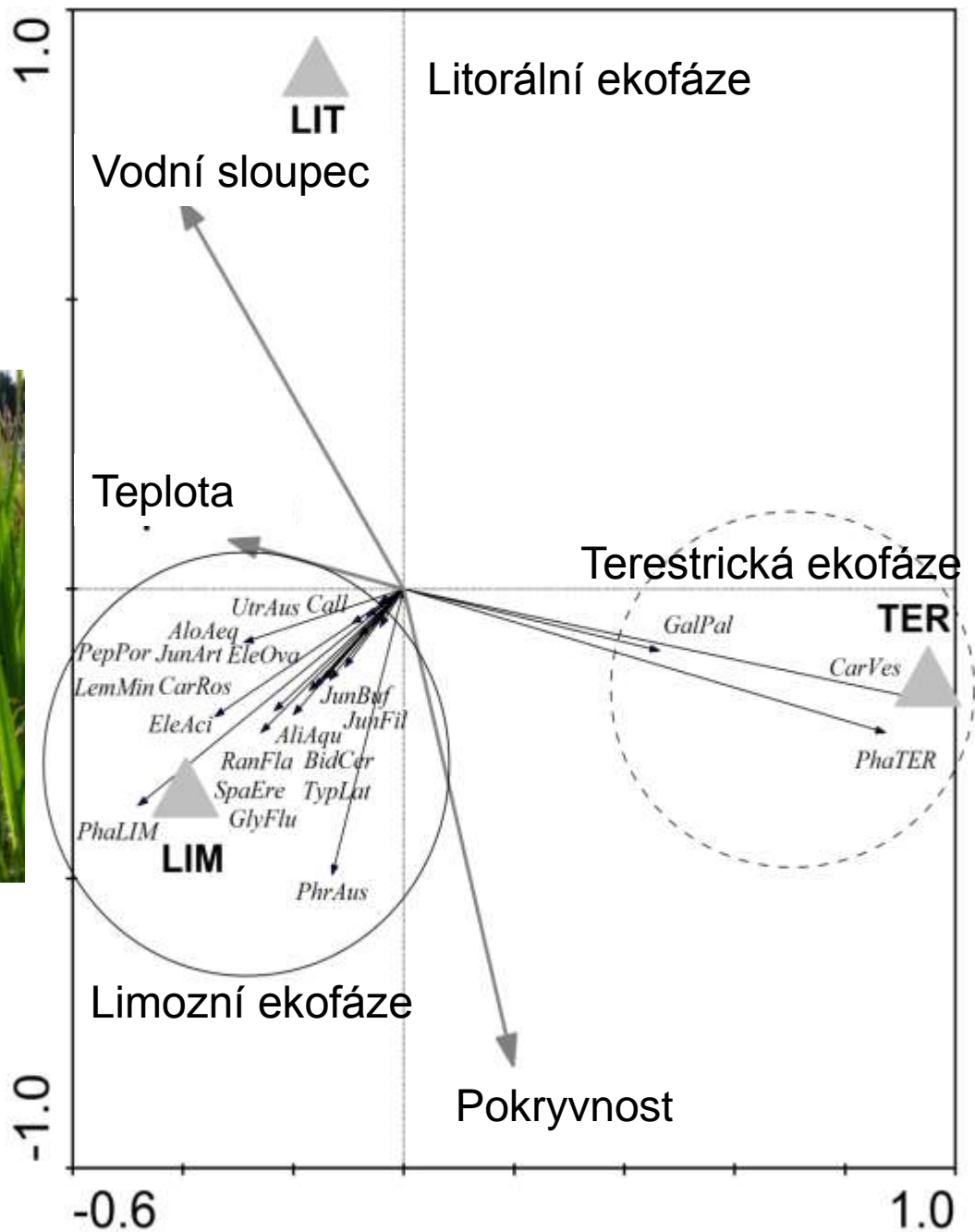
Sezónní maximální biomasa

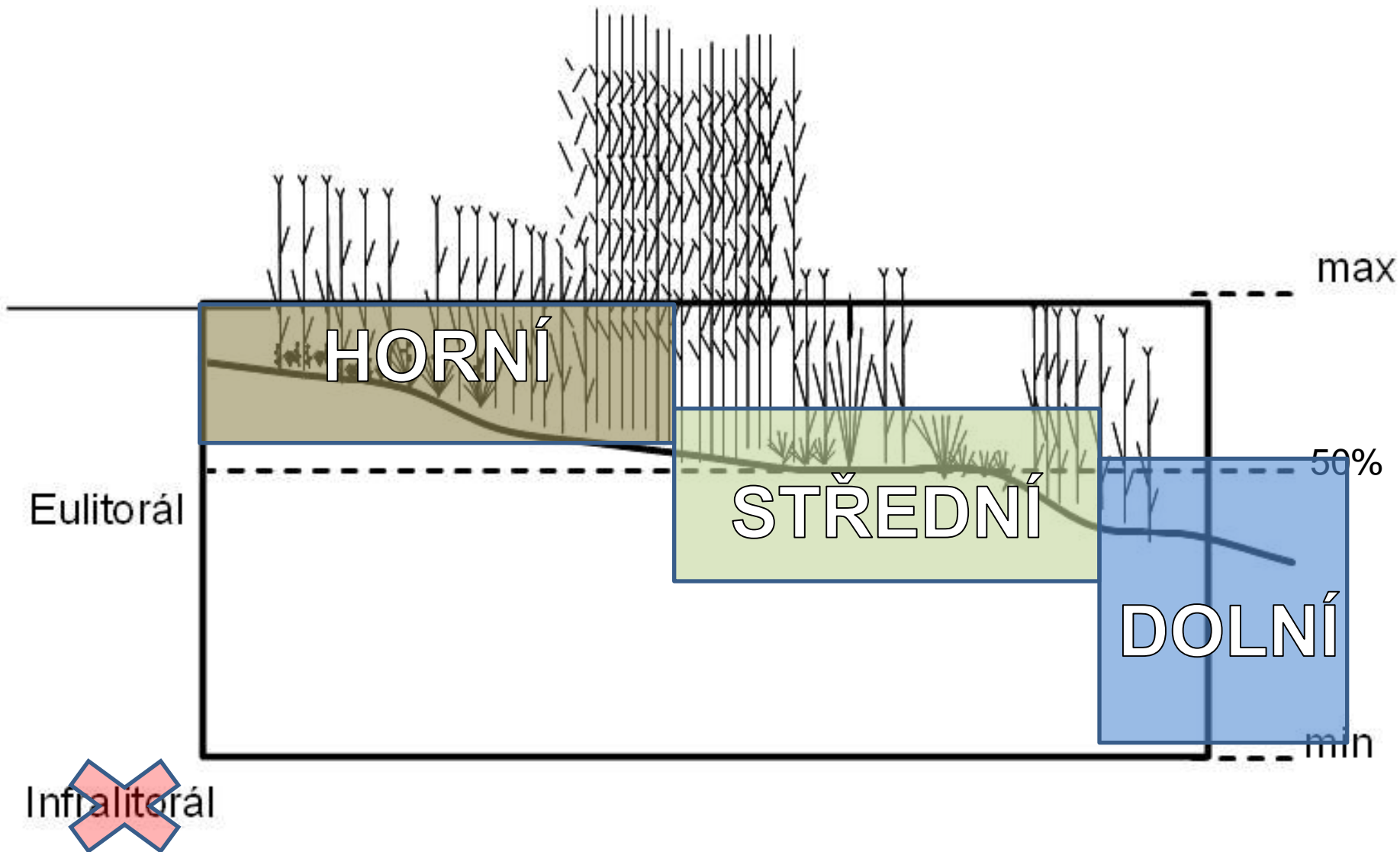
Pokryvnost a druhová bohatost makrofyt na stanovištích v průběhu tří let

Canoco - RDA split-plot desig

Členění litorální oblasti v nádržích s rozsáhlým kolísáním vodní hladiny

Instalace protierozní zábrany, vlnolamu

Vlnolamy

Možnost obnovy litorální vegetace v erozně exponovaných místech nádrže.

- Na různě exponovaná místa byly umístěny vlnolamy.
- U každého vlnolamu je vyznačeno kontrolní místo bez zátarasy.

Vnolam 1

Vnolam 2

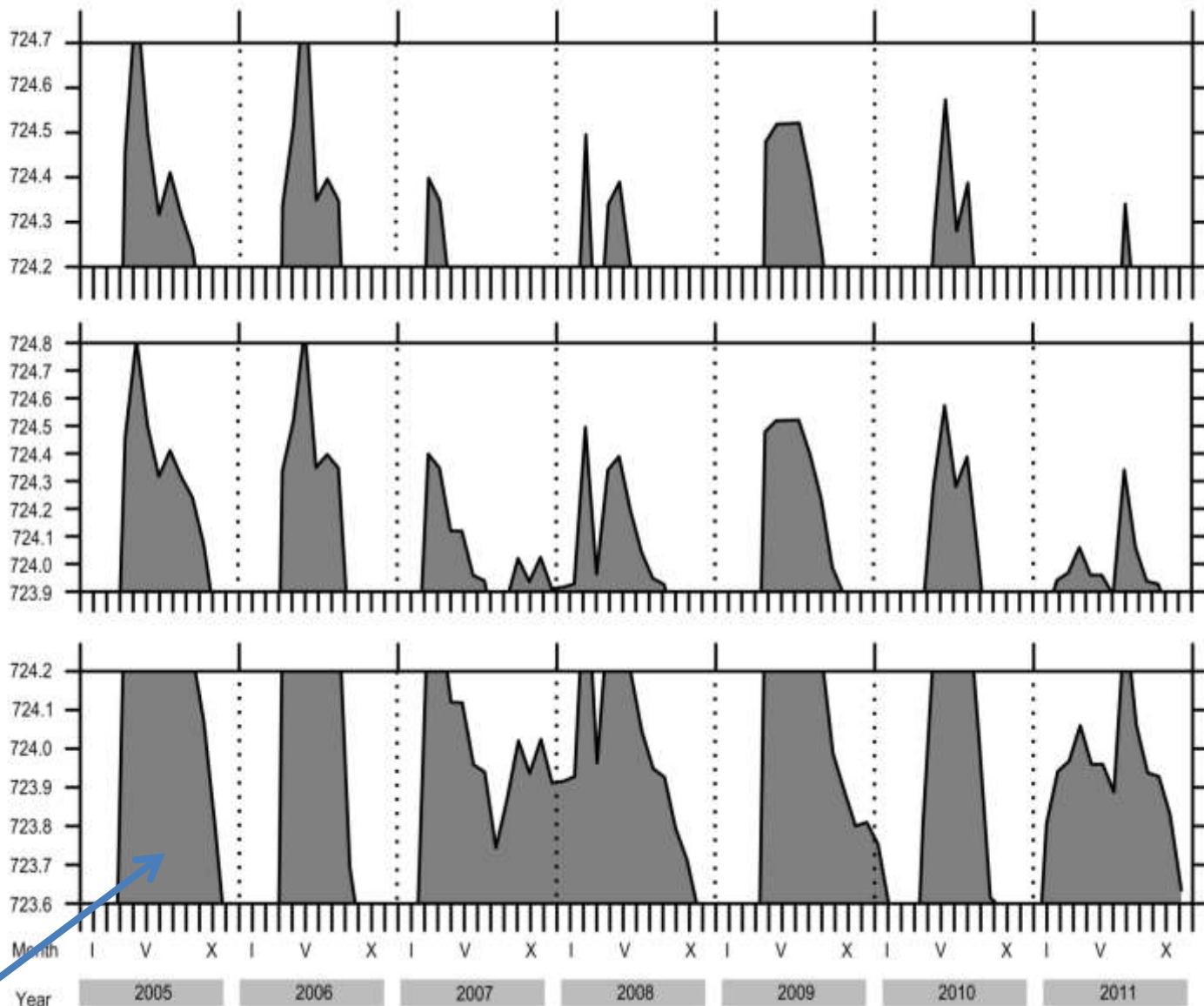

Vnolam 3

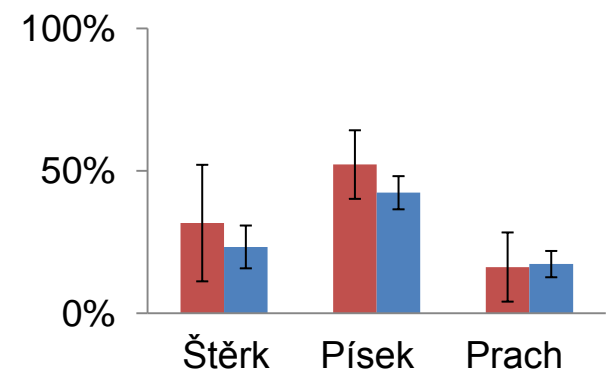
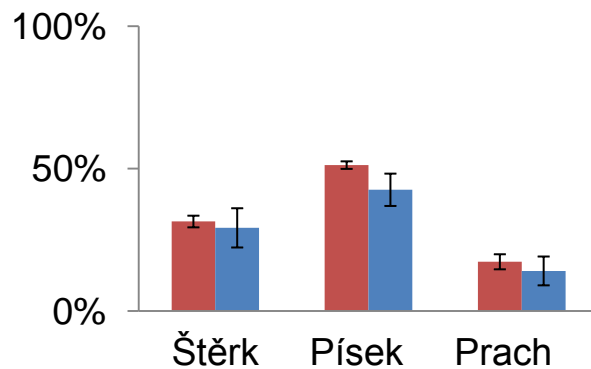
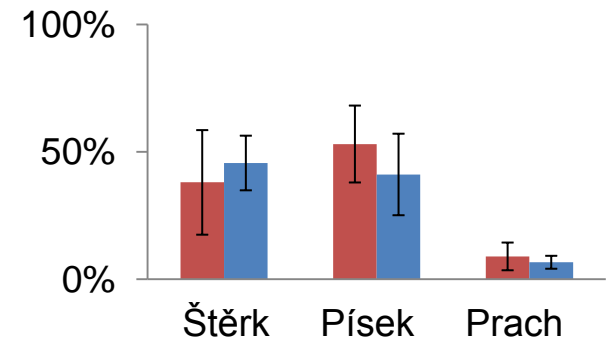
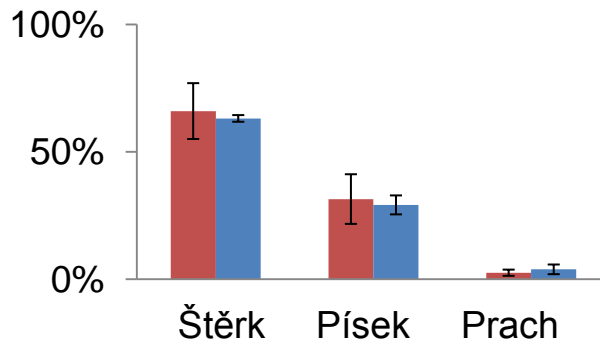
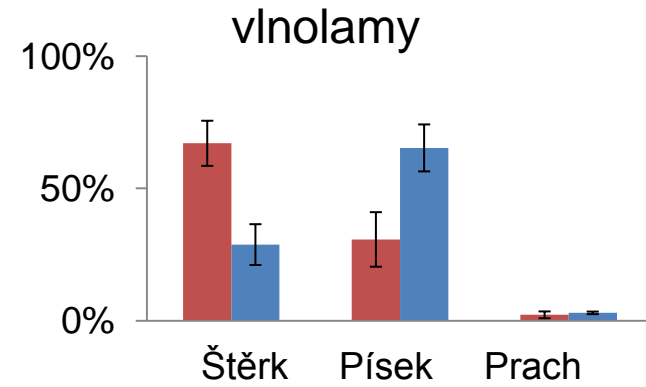
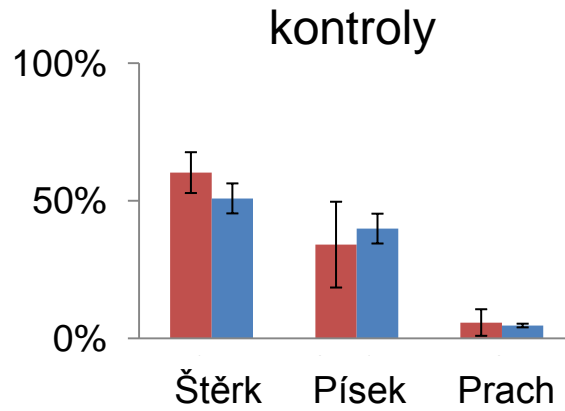

Změny výšky vodní hladiny

zaplavená oblast
vlnolamu

Složení substrátu

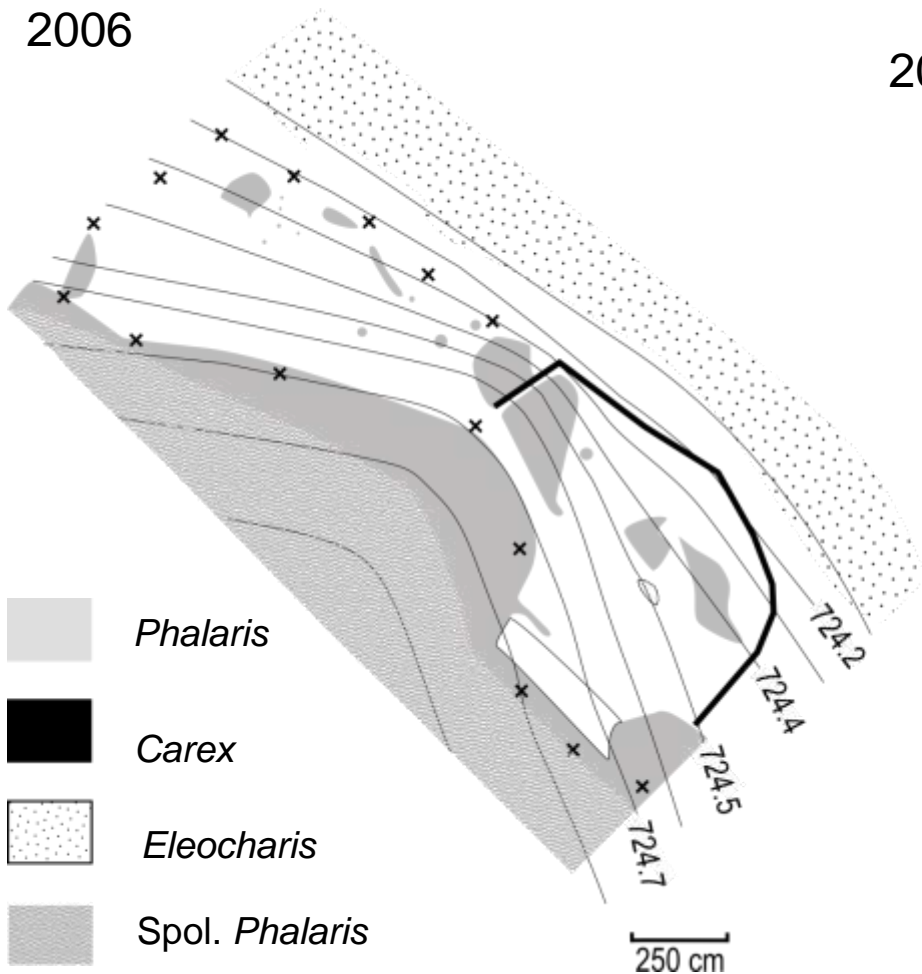

2006
 2011

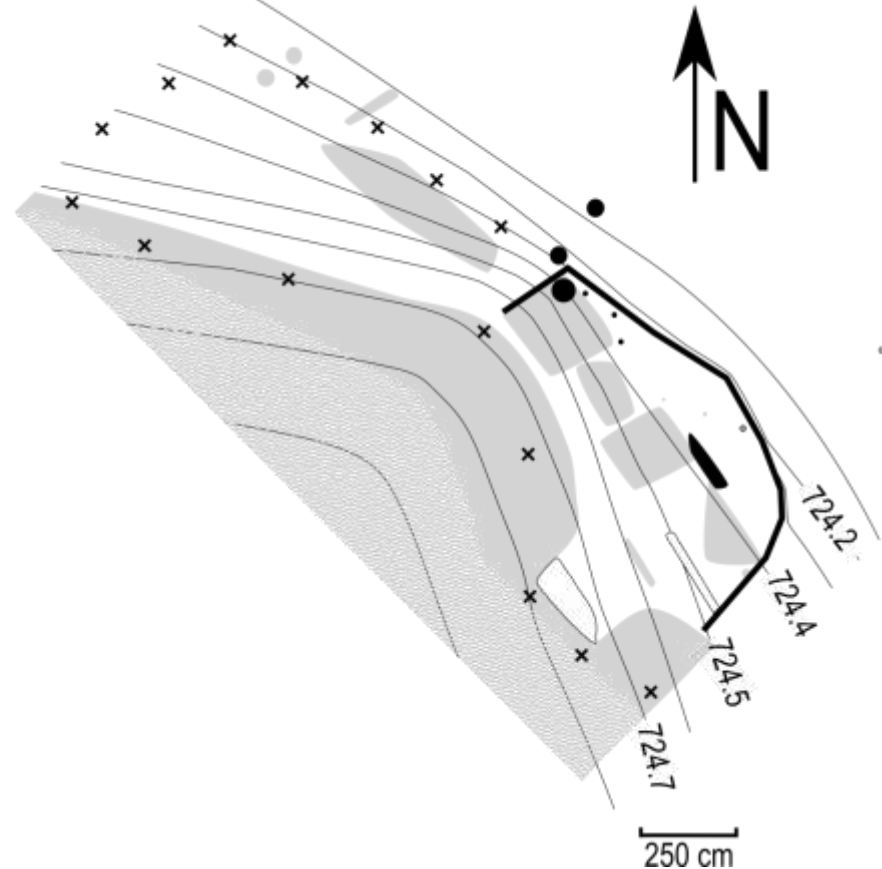
Litorální vegetace - Vlnolam 1

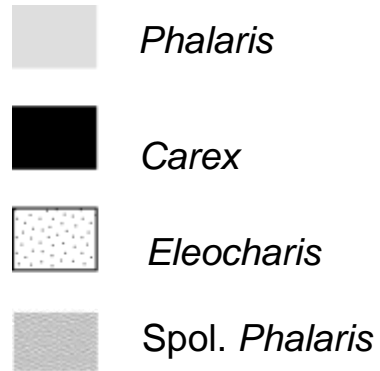
2006

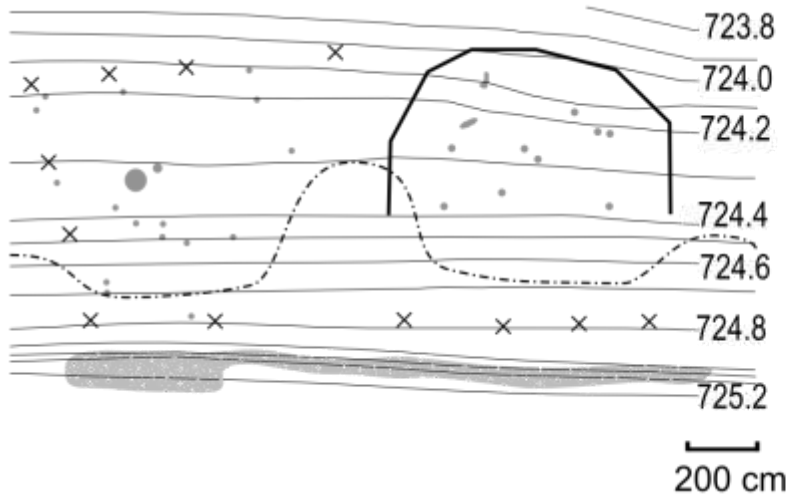
2011

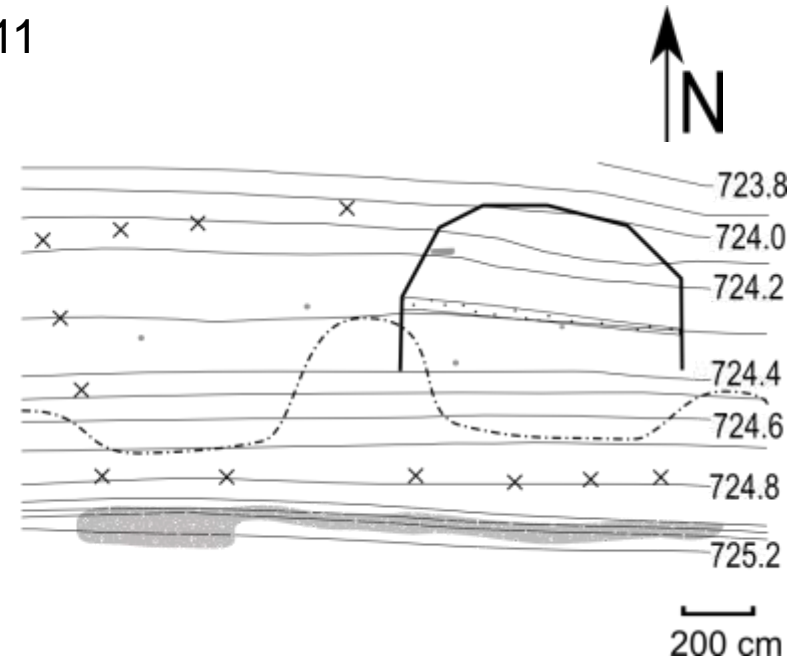
Litorální vegetace - Vlnolam 2

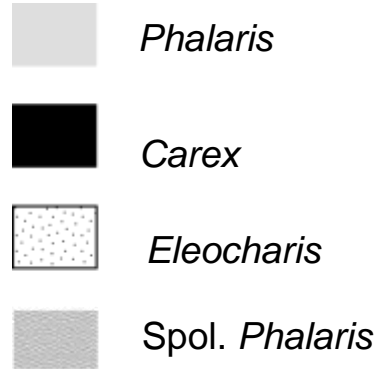
2006

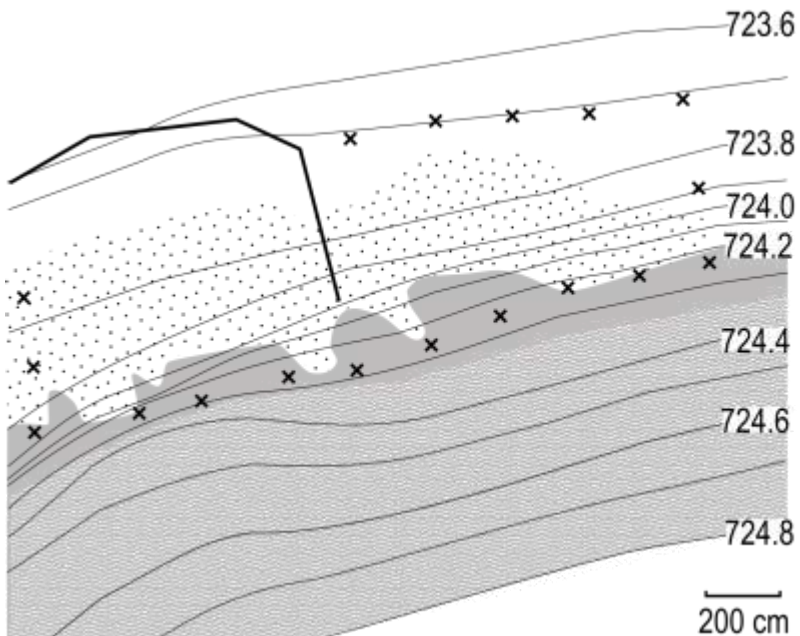
2011

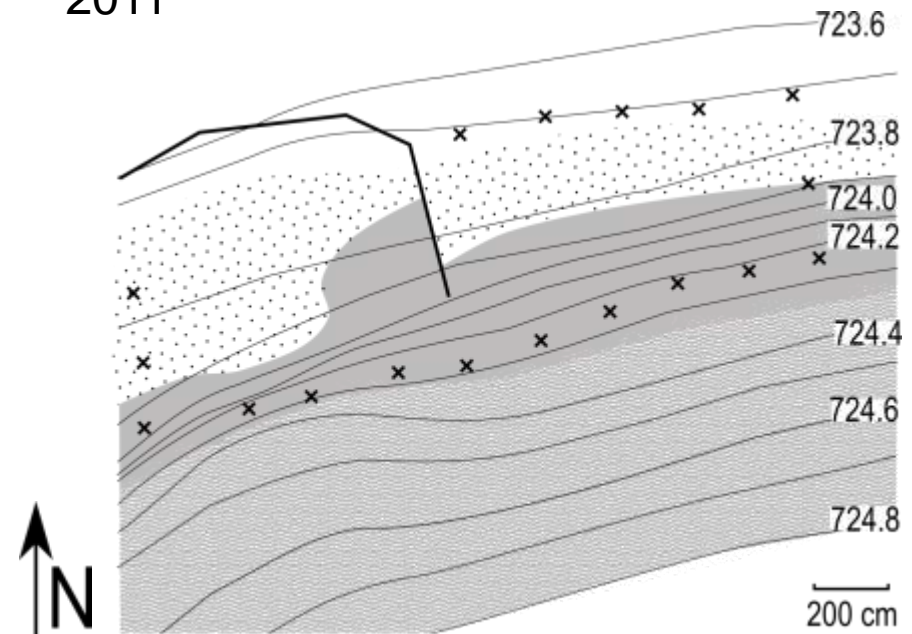
Litorální vegetace - Vlnolam 3

2006

2011

Závěry – možnosti podpory litorální vegetace v nádržích

1. Ochrana vhodných lokalit – zátoky, oblasti kolem přítoků
2. Výstavba lagun se stálou vodní hladinou
3. Řízený management nádrže – pravidelný režim poklesu vodní hladiny v podzimním období podpoří obojživelné druhy makrofyt a druhy obnažených den ve středním a dolními eulitorálu
4. Vlnolamy nejsou účinné v erodovaných a zastíněných místech

Děkuji za pozornost . . .

